

Utbildningsdepartementet

Universitets- och högskoleenheten

Förslag till ytterligare lagändringar om tillfällig yrkesutövning till följd av yrkeskvalifikationsdirektivet

Sammanfattning

Denna promemoria har utarbetats inom Regeringskansliet och innehåller förslag till lagändringar på hälso- och sjukvårdsområdet som följer av yrkeskvalifikationsdirektivet. Förslagen kompletterar de förslag som lämnades i betänkandet Yrkeskvalifikationsdirektivet – ett samlat genomförande (SOU 2014:19) och som har remissbehandlats under 2014.

I promemorian föreslås ändringar i patientsäkerhetslagen (2010:659) när det gäller användandet av yrkestitlar för tillfälliga yrkesutövare.

Förslagen i promemorian förutsätter vidare att ändringar görs i patientsäkerhetsförordningen (2010:1369). Några sådana förslag lämnas dock inte här.

Lagförslag

Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

Härigenom föreskrivs i fråga om patientsäkerhetslagen (2010:659) dels att 4 kap. 8 och 9 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 4 kap. 13 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.**8 §**

En legitimerad läkare eller tandläkare som har gått igenom viss vidareutbildning ska efter ansökan få bevis om specialistkompetens.

En läkare eller tandläkare får ange att han eller hon har specialistkompetens inom specialiteten i sitt yrke endast om han eller hon har sådan kompetens.

Om inte annat särskilt föreskrivs får en läkare eller tandläkare ange att han eller hon har specialistkompetens inom specialiteten i sitt yrke endast om han eller hon har sådan kompetens.

9 §

En sjuksköterska får använda en titel som motsvaras av en specialistsjuksköterskeexamen endast om han eller hon har avlagt en sådan examen.

Om inte annat särskilt föreskrivs får en sjuksköterska använda en titel som motsvaras av en specialistsjuksköterskeexamen endast om han eller hon har avlagt en sådan examen.

13 §

Regeringen får meddela föreskrifter om vilken yrkestitel som ska användas av den som har rätt att tillfälligt utöva yrket i Sverige enligt lagen (2015:000) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2016.

Bakgrund

Yrkeskvalifikationsdirektivet

EU-kommissionen presenterade den 19 december 2011 ett förslag till ändring av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer och förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen). Yrkeskvalifikationsdirektivet omförhandlades under 2012 och 2013 och ett ändringsdirektiv som moderniserar det ursprungliga direktivet antogs slutligen i december 2013. Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55 om ändring av direktivet 2005/36 om erkännande av yrkeskvalifikationer och förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen) ska vara genomfört den 18 januari 2016.

Genom beslut den 23 maj 2013 bemyndigade regeringen dåvarande chefen för Utbildningsdepartementet att tillkalla en särskild utredare för att lämna förslag till hur det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska genomföras i svensk rätt och förvaltning (dir. 2013:59). Utredningens betänkande (SOU 2014:19) som innehåller förslag om genomförandet av det moderniserade direktivet har remissbehandlats.

Särskilt om tillfälligt yrkesutövande

Artiklarna 5 och 6 i yrkeskvalifikationsdirektivet ger aktiva yrkesutövare, såväl egenföretagare som anställda, en vidsträckt rätt att tillfälligt utöva sitt yrke inom en annan stats territorium inom EES och i Schweiz, utan hinder av de krav på yrkeskvalifikationer som den staten annars ställer för tillträde till och utövande av yrket. Artikel 7 i direktivet ger visserligen staterna möjlighet att kräva att en yrkesutövare som avser att utnyttja denna rättighet ska underrätta den behöriga myndigheten i den mottagande staten. En förhandskontroll av yrkesutövarens yrkeskvalifikationer får dock ske endast avseende yrken som har konsekvenser för folkhälsa eller säkerhet och bara i fråga om andra yrken än sådana som erkänns automatiskt på grundval av samordning av minimikraven för utbildning. I artikel 7 finns också bestämmelser om vilken yrkestitel som de tillfälliga yrkesutövarna ska använda vid tillhandahållandet av tjänster i Sverige.

Gällande rätt

Bestämmelserna i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet om tillfälligt yrkesutövande har föranlett vissa författningsåtgärder i regleringen rörande hälso- och sjukvårdspersonal.

För samtliga anmälda yrken inom hälso- och sjukvården gäller, enligt 5 kap. 15 § patientsäkerhetsförordningen, att en yrkesutövare som för första gången avser att temporärt utöva sitt yrke i Sverige skriftligen ska underrätta Socialstyrelsen om detta. Inom denna sektor gäller således ett

krav på förhandsunderrättelse i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet. Om yrkesutövaren ett senare år har för avsikt att tillhandahålla temporära tjänster här, ska han eller hon på nytt underrätta Socialstyrelsen om detta. I tredje stycket samma paragraf anges att en underrättelse enligt denna bestämmelse även ska anses innefatta en ansökan om tidsbegränsad legitimation. Om yrkesutövaren uppfyller villkoren för legitimation enligt de övriga bestämmelserna i 5 kap. patientsäkerhetsförordningen om erkännande av utländska yrkeskvalifikationer ska han eller hon få en tidsbegränsad legitimation för yrket.

Myndighetsföreskrifter på området finns i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2007:23) om erkännande av yrkeskvalifikationer inom hälso- och sjukvården.

Enligt 4 kap. 5 § patientsäkerhetslagen, förkortad PSL, får en i 1 § samma kapitel angiven yrkestitel användas endast av den som har legitimation för yrket eller genomgår föreskriven praktisk tjänstgöring.

Av 4 kap. 8 § PSL följer att en läkare eller tandläkare får ange att han eller hon har specialistkompetens inom specialiteten i sitt yrke endast om han eller hon har sådan kompetens. Enligt 9 § samma kapitel får en sjuksköterska använda en titel som motsvaras av en specialist-sjuksköterskeexamen endast om han eller hon har avlagt en sådan examen.

Utredningens överväganden och förslag

I fråga om användandet av yrkestitlar noterar utredningen att tillfälligt yrkesutövande enligt artikel 7.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet som huvudregel ska ske under den yrkestitel som används i yrkesutövarens etableringsstat (SOU 2014:19, s. 342). Utredningen anser att detta bör framgå av den nya förordningen. För de yrken som omfattas av bestämmelserna om samordning av minimikraven för utbildning ska dock tillhandahållandet ske under den yrkestitel som används i den mottagande staten. Utredningen föreslår därför särskilda föreskrifter om rätt att utöva tillfällig verksamhet under yrkestitlarna apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska och tandläkare i 4 kap. 5 § PSL.

Överväganden och förslag

Promemorians förslag: Läkare, tandläkare och sjuksköterskor ska ha rätt att använda en specialisttitel även i de fall det framgår av särskilda föreskrifter.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om vilken yrkestitel som ska användas av den som har rätt att tillfälligt utöva yrket i Sverige.

Skälen för förslagen

Som nämnts ovan ska, enligt artikel 7.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet, tillfälligt utövande av yrken som omfattas av bestämmelserna om samordning av minimikraven för utbildning ske under den yrkestitel som används i den mottagande staten. Av artikel 7.4 sjätte stycket följer emellertid därutöver att även tillfälliga yrkesutövare vars yrkeskvalifikationer har kontrollerats på förhand ska utöva yrket under den mottagande medlemsstatens yrkestitel.

Utredningen har inte lämnat något förslag när det gäller användandet av yrkestitlar för tillfälliga yrkesutövare som har förhandskontrollerats. Utredningen har inte heller föreslagit några ändringar som gör det möjligt för en tillfällig yrkesutövare att använda en skyddad specialisttitel som avses i 4 kap. 8 och 9 §§ PSL och som får anses som en yrkestitel enligt artikel 7.3 och 7.4.

I syfte att kunna genomföra direktivet på ett korrekt sätt i fråga om användandet av yrkes- och specialisttitlar för tillfälliga yrkesutövare föreslås ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vilken yrkestitel som ska användas av den som har rätt att tillfälligt utöva yrket i Sverige. De materiella bestämmelserna, som möjliggörs genom bemyndigandet och som ska utformas i enlighet med artikel 7.3 och 7.4, bör placeras i patientsäkerhetsförordningen.

För att tydliggöra att bestämmelser om skyddad specialisttitel därmed även kan förekomma i annan författning än 4 kap. 8 och 9 §§ PSL bör dessa bestämmelser ändras så att det framgår att det även blir tillåtet att använda en specialisttitel i de fall det föreskrivs särskilt, dvs. om det följer av nämnda bestämmelser i patientsäkerhetsförordningen.

Konsekvenser av förslagen

Förslagen bedöms inte få några ekonomiska eller administrativa konsekvenser.

Författningskommentar

4 kap. 8 och 9 §§

I paragraferna finns bestämmelser om skyddade specialisttitlar. Ändringarna innebär att en skyddad specialisttitel även får användas i de fall det föreskrivs särskilt. Avsikten är att regeringen, med stöd av bemyndigandet i den nya 4 kap. 13 §, i förordning ska meddela föreskrifter om vilken yrkestitel som tillfälliga yrkesutövare ska använda vid utövandet av yrket i Sverige. Specialisttitel omfattas av termen yrkestitel.

4 kap. 13 §

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vilken yrkestitel som ska användas av den som har rätt att tillfälligt utöva yrket i Sverige.